

Dosarul nr. 3rh-65/18

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (Ala Nogai)

instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (A. Cobăneanu, T. Răducanu, N. Clima,
V. Doagă, Sv. Moldovan)

ÎNCHEIERE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan

examinând cererea de revizuire depusă de Gheorghe Sobieski-Camerzan,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Gheorghe Sobieski-Camerzan împotriva Primăriei municipiului Chișinău,
intervenient accesoriu Sindicatul Colaboratorilor Organelor de Forță din Republica
Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 05 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a
respins recursul declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan și s-a menținut
hotărârea din 18 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 13 octombrie 2012, Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, intervenient accesoriu
Sindicatul Colaboratorilor Organelor de Forță din Republica Moldova (denumirea
prescurtată SCOF RM) cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 3, 14).

În motivarea acțiunii a invocat că este posesor de bună credință a unor
încăperi amplasate peXXXXXX, suprafața totală a cărora constituie aproximativ
80 m.p.

La fel, Gheorghe Sobieski-Camerzan a menționat că la 30 iunie 2004,
consilierul municipal Svetlana Popa i-a sustras toate actele în privința acestor
imobile. Ulterior, la 01 iulie 2004, a fost depozat ilegal de aceste imobile, astfel
încât la 22 decembrie 2004, Consiliul municipal Chișinău a adoptat Decizia nr.
16/42-154, prin care a dat imobilul litigios în folosință SCOF RM, pe un termen
de trei ani, adică până la 18 februarie 2012.

Succesiv, reclamantul a evocat că după expirarea termenului contractului de
locațiune, acesta nu a fost prelungit. Respectiv, la 16 iulie 2012 și 28 august
2012, s-a adresat Consiliului municipal Chișinău cu cereri prin care a solicitat
restituirea încăperilor nelocuibile dinXXXXX, cu suprafața de 78,6 m.p., care îi

aparțin cu drept de proprietate. Însă, prin răspunsul nr. 02-09/965 din 13 septembrie 2012, Consiliul municipal Chișinău a refuzat să adopte decizie prin care să-i returneze imediat în posesie acest bun imobil.

Gheorghe Sobieski-Camerzan a solicitat obligarea Primarului municipiului Chișinău să emită o dispoziție, prin care să returneze lui Gheorghe Sobieski-Camerzan bunul imobil din XXXXX.

Prin cererea de completare și concretizare a pretențiilor din acțiunea depusă la 18 februarie 2013, Gheorghe Sobieski-Camerzan a solicitat obligarea Primarului municipiului Chișinău să emită o dispoziție, prin care să returneze lui Gheorghe Sobieski-Camerzan bunul imobil din XXXXX, care reprezintă un bun imobil unic și complex, cu reinstalarea sa în ele; și încasarea din contul Primăriei municipiului Chișinău în beneficiul său a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material, și a sumei de 800 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral (f.d. 33, 203-206).

Prin hotărârea din 18 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 207, 208-211) acțiunea depusă de Gheorghe Sobieski-Camerzan a fost respinsă ca neîntemeiată.

Soluția primei instanțe s-a întemeiat pe dispozițiile art. 16 alin. (1), art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ; art. 118 alin. (1) și art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În consolidarea soluției sale, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, prin hotărârea din 14 aprilie 2009 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost constatat că Gheorghe Sobieski-Camerzan s-a instalat neautorizat în încăperile din subsolul imobilului amplasat pe XXXXX.

Dealtfel, prin hotărârea din 13 decembrie 2007 a Judecătoriei Economice de Circumscripție s-a constatat că dreptul de proprietate asupra încăperilor litigioase aparține autorității publice locale, dar care nu a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile. Însă, această circumstanță nu justifică instalarea lui Gheorghe Sobieski-Camerzan în aceste încăperi, în lipsa unor temeuri legale. Drept consecință, acest fapt nu poate genera dobândirea de către acesta a dreptului de proprietate asupra acestor încăperi.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că Gheorghe Sobieski-Camerzan nu a probat faptul că a obținut dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile litigioase.

Prin decizia din 05 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție (f.d. 227-230) a fost respins recursul declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan și s-a menținut hotărârea din 18 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

La 27 iunie 2018, Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 05 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție.

În motivarea revizuirii a indicat că, la 13 februarie 2018, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat și pronunțat hotărâre pe cauza Sobieski-Camerzan v. Republica Moldova (cererea nr. 3792/02), prin care a declarat că a avut loc violarea articolelor 8 și 13 din Convenție și a articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

La fel, revizuentul a menționat că, în pofida acestei hotărâri CtEDO, el nu a fost repus în poziția inițială, prin restituirea în întregime a bunului imobil litigios. Ba mai mult decât atât, acest bun se află în continuare abuziv în posesia și folosința SCOF RM.

În altă ordine de idei, Gheorghe Sobieski-Camerzan a remarcat că a moștenit bunul imobil litigios de la mătușa sa – D. Malinovski. Respectiv, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău nu pot fi proprietari ai acestuia. Iar Hotărârea Sovietului de Miniștri al RSSM nr. 124 din 15 februarie 1946, în baza căreia intimatul pretinde că a devenit proprietar al acestor bunuri imobile, de fapt a fost modificată prin Hotărârea nr. 728 din 06 aprilie 1947, prin care s-a dispus deznaționalizarea acestuia.

Gheorghe Sobieski-Camerzan a solicitat admiterea revizuirii și casarea hotărârii din 18 februarie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 450 lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art. 449 lit. h).

Instanța de revizuire consideră că, în speță, calea extraordinară de atac este demarată în interiorul termenului legal, deoarece hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, în baza căreia se întemeiază revizuirea, datează cu 13 februarie 2018, iar cererea de revizuire a fost depusă la 27 iunie 2018.

În debut, până a se expune în privința criticilor formulate de Gheorghe Sobieski-Camerzan în cererea de revizuire, Colegiul evocă faptul că, acesta a solicitat casarea hotărârii din 18 februarie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău. Însă, prezenta cauză civilă nu a format obiectul de examinare în Judecătoria Centru, mun. Chișinău, respectiv, în cadrul examinării acesteia a priori nu a putut fi adoptată vreo hotărâre a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Prin urmare, Colegiul deduce că, deși revizuentul solicită casarea hotărârii din 18 februarie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, totuși din conținutul cererii de recurs rezultă în afara oricărui dubiu rezonabil că aceasta este îndreptată împotriva deciziei din 05 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost menținută hotărârea din 18 februarie 2013 a Curții de Apel Chișinău.

În această ordine de idei, instanța de revizuire va examina criticile formulate de Gheorghe Sobieski-Camerzan, prin prisma deciziei din 05 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție.

Examinând cererea de revizuire, prin prisma argumentelor și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta este inadmisibilă, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Colegiul consideră oportun de a evoca faptul că, revizuirea este o cale extraordinară de atac – de retractare, prin intermediul căreia se poate obține desființarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecății în cazurile expres determinate de lege, dar și cu respectarea principiilor fundamentale ale unui proces echitabil. Totuși, o derogare de la acest principiu este permisă doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

În acest sens, urmează a fi notat că unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere *inter alia* ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Securitatea raporturilor juridice presupunând respectarea principiului *res judicata*, adică

principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Prin urmare, redeschiderea unui proces civil este condiționată de respectarea exigențelor de exercitare a căii extraordinare de atac prevăzute expres în Codul de procedură civilă, iar scopul urmărit de titular nu trebuie să rezide în reexaminarea cauzei în vederea pronunțării unei noi hotărâri favorabile sie.

Or, competența instanțelor de revizuire trebuie exercitată întru corectarea erorilor judiciare și omisiunilor justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Brumărescu v. România*, nr. 28342/95, § 61-62 și *Roșca v. Moldova*, nr.6267/02, §24-25, *Riabîh v. Rusia*, § 52).

Reieșind din ipoteza relevată, Colegiul menționează că legiuitorul a prevăzut mecanisme ce acordă posibilitatea desființării hotărârilor judecătorești irevocabile, în cazul în care urmează a fi corectate anumite erori judiciare și omisiuni în cadrul înfăptuirii justiției. Revizuirea fiind o cale de retractare și nu de reformare a hotărârii, astfel încât redeschiderea procesului având loc doar în baza unor temeiuri strict prevăzute de lege.

Astfel, legiuitorul a prevăzut exhaustiv la art. 449 din Codul de procedură civilă temeiurile pentru declararea revizuirii.

În condițiile speței, Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de revizuire în baza art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, întemeind-o pe hotărârea din 13 februarie 2018 a Curții Europene a Drepturilor Omului adoptată în cauza *Sobieski-Camerzan v. Republica Moldova* (cererea nr. 3792/02).

Conform art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Colegiul notează că invocarea acestui temei de declarare a revizuirii impune necesitatea respectării a două condiții: 1) să fie raportat la consecințele grave ale încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale și care continuă să se producă; și 2) imposibilitatea remedierii consecințelor produse în alt mod decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Respectiv, acest temei de revizuire este aplicabil în situația în care este necesară reabilitarea cetățenilor în drepturile și libertățile fundamentale încălcate printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil, în situația în care acest fapt a fost constatat printr-o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului.

În sensul temeiului de revizuire prevăzut de art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, pentru aplicarea acestuia urmează a fi constatată legătura de cauzalitate între actul judecătoresc de dispoziție supus revizuirii și drepturile și libertățile fundamentale declarate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca fiind violate.

Implicit circumstanțelor cauzei, instanța de revizuire taxează că, prin hotărârea din 13 februarie 2018 a CtEDO, în baza căreia Gheorghe Sobieski-Camerzan își întemeiază revizuirea, s-a constatat încălcarea prevederilor art. 8 și 13 (coroborat cu art. 8) din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că ingerința autorităților publice în dreptul revizuentului garantat de art. 8 din Convenție nu a fost prevăzută de lege, și anume, că la momentul desfășurării evenimentelor nu era înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil în litigiu și apărarea drepturilor civile urma a se realiza pe cale judiciară, astfel încât evacuarea lui Gheorghe Sobieski-Camerzan s-a efectuat cu încălcarea flagrantă a dispozițiilor legale.

Sub alt aspect, a fost constatăată încălcarea drepturilor lui Gheorghe Sobieski-Camerzan garantate de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în partea ce ține de punerea sub sechestru doar a bunurilor mobile.

De asemenea, în partea ce ține de încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, Curtea a ajuns la concluzia că, odată ce bunurile mobile ce aparțineau revizuentului se aflau în încăperile sigilate, iar din elementele de care dispune, nu rezultă că acesta ar fi putut să recupereze bunurile mobile în cauză, urmare a constatării încălcării art. 8 din Convenție, a avut loc o violare și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție ca urmare a ingerinței în dreptul reclamantului fără o bază legală în acest sens.

Prin urmare, coroborând constatările Curții Europene a Drepturilor Omului din hotărârea în cauza Sobieski-Camerzan v. Moldova, Colegiul nu a stabilit legătura de cauzalitate între constatările Înaltei Curți și pretențiile lui Gheorghe Sobieski-Camerzan care au format obiectul material al prezentei cauze civile. Or, CtEDO a constatat, prin hotărârea din 13 februarie 2018, violarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție doar în privința bunurilor mobile ale lui Gheorghe Sobieski-Camerzan, și nu a făcut o asemenea constatare în privința bunurilor imobile la care pretinde revizuentul. Iar, obiectul material al prezentei acțiuni civile l-a format obligarea Primarului municipiului Chișinău de a emite o dispoziție, prin care să returneze lui Gheorghe Sobieski-Camerzan bunul imobil dinXXXXX, care reprezintă un bun imobil unic și complex, cu reinstalarea sa în ele.

Mai mult decât atât, însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că Gheorghe Sobieski-Camerzan a suferit prejudicii materiale și morale în rezultatul sigilării cabinetului și a bunurilor sale mobiliare din interiorul acestuia, nu și din cauza sigilării bunurilor imobile aflate în proprietate sa. Totodată, Curtea a reținut că Gheorghe Sobieski-Camerzan nu deținea drept de proprietate asupra bunurilor imobile asupra cărora pretinse (§18 din hotărârea CtEDO), fapt confirmat inclusiv și prin hotărârea din 13 decembrie 2007 a Judecătoriei Economice de Circumscripție, prin care s-a constatat dreptul de proprietate a Primăriei mun. Chișinău asupra bunurilor imobile litigioase.

Astfel, corelând circumstanțele descrise supra cu scopul temeiului de revizuire prevăzut de art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, Colegiul ajunge la concluzia că hotărârea din 13 februarie 2018 a Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza Sobieski-Camerzan v. Moldova (cererea nr. 3792/02), nu poate servi drept temei de redeschidere a procedurii judiciare în prezenta cauză civilă. Or, Curtea nu a constatat faptul că prin hotărârea

judecătorească irevocabilă, revizuirea căreia se solicită, s-au încălcat drepturile și/sau libertățile fundamentale ale lui Gheorghe Sobieski-Camerzan.

Din considerentele menționate, instanța de revizuire apreciază drept irelevante și lipsite de substanță argumentele invocate de Gheorghe Sobieski-Camerzan întru susținerea cererii de revizuire. Drept consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității respingerii cererii de revizuire depuse de Gheorghe Sobieski-Camerzan, ca inadmisibilă.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Gheorghe Sobieski-Camerzan împotriva deciziei din 05 iunie 2013 a Curții Supreme de Justiție, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Sobieski-Camerzan împotriva Primăriei municipiului Chișinău, intervenient accesoriu Sindicatul Colaboratorilor Organelor de Forță din Republica Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan